

C-826/21. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2021. december 22.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Curtea de Apel București (bukaresti ítélőtábla, Románia)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2021. július 1.

Felperes az elsőfokú eljárásban és fellebbező:

Uniunea Producătorilor de Fonograme din România (UPFR)

Alperes és ellenérdekű fél a fellebbezési eljárásban:

Societatea Națională de Transport Feroviar de Călători (SNTFC)
„CFR Călători” SA

Az alapeljárás tárgya

A Tribunalul București (bukaresti törvényszék, Románia) azon ítéletével szemben benyújtott fellebbezés, amely elutasítja azon kártérítési keresetet, amelyben az elsőfokú eljárásban felperesként eljáró fellebbező (a továbbiakban: felperes) azt kéri, hogy az elsőfokú eljárásban alperesként eljáró ellenérdekű felet (a továbbiakban: alperes) kötelezzék a zeneművek nyilvánosságához közvetítéséért járó méltányos díjazás megfizetésére. A jogkérdés lényegében arra irányul, hogy úgy tekinthető-e, hogy nyilvánosságához közvetítés valósul meg pusztán a személyszállító vasúti kocsik hangosbeszélő berendezéssel történő felszerelésével.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Az eljáró bíróság az EUMSZ 267. cikk alapján a 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és különösen annak 3. cikkének értelmezését kéri.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1) Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikke értelmében vett nyilvánossághoz közvetítést valósít-e meg az a vasúti fuvarozó, amely olyan vasúti kocsikat használ, amelyekbe az utasok számára történő információközlésre szolgáló hangosbeszélő berendezést építettek be?

2) Ellentétes-e az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkével az olyan nemzeti szabályozás, amely a hangosbeszélő berendezések megléte alapján a nyilvánossághoz közvetítésre vonatkozó megdönthető vélelmet állít fel, amennyiben e berendezéseket a fuvarozó tevékenységét szabályozó egyéb jogszabályi rendelkezések írják elő?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések és ítélkezési gyakorlat

Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, 3. cikk

2006. december 7-i SGAE-ítélet, C-306/05, EU:C:2006:764; 2012. március 15-i Phonographic Performance (Ireland) ítélet, C-162/10, EU:C:2012:141; 2011. október 4-i Football Association Premier League és társai ítélet, C-403/08 és C-429/08, EU:C:2011:631; 2012. március 15-i SCF-ítélet, C-135/10, EU:C:2012:140; 2016. május 31-i Reha Trening ítélet, C-117/15, EU:C:2016:379

A hivatkozott nemzeti rendelkezések

Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe (a szerzői és szomszédos jogokról szóló 8/1996. sz. törvény). E törvény előírja, hogy az előadóművészek és a hangfelvétel-előállítók a kereskedelmi célból közzétett hangfelvételek, illetve azok másolatainak sugárzás vagy bármely más nyilvánossághoz való közvetítés útján történő közvetlen vagy közvetett felhasználásáért egyszeri méltányos díjazásra jogosultak, amelynek összegét módszertanok alapján határozzák meg. E jog egyénileg vagy közös jogkezelő szervezeten keresztül is gyakorolható. A közös jogkezelő szervezetek és az e törvényben említett felhasználók közötti, a tárgyalások keretében megállapított módszertanra vonatkozó megállapodást az Oficiul Român pentru Drepturile de Autor (román szerzői jogi hivatal; a továbbiakban: ORDA) letétbe helyezett jegyzőkönyvben rögzítik. Az így közzétett módszertanokra azon ágazat valamennyi felhasználójával szemben hivatkozni lehet, amelyre vonatkozóan megtárgyalták azokat.

Decizia nr. 399/2006 a ORDA pentru publicarea în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, a Metodologiei privind comunicarea publică a fonogramelor publicate în scop comercial sau a reproducerilor acestora și tabelele cuprinzând drepturile patrimoniale ale artiștilor interpreți ori executanți și producătorilor de fonograme (a kereskedelmi célból közzétett hangfelvételek vagy azok másolatai nyilvánossághoz közvetítésére vonatkozó módszertannak, valamint az előadóművészek vagy hangfelvétel-előállítók vagyoni jogait tartalmazó táblázatoknak a *Monitorul Oficial al României* [román hivatalos lap] I. részében történő közzétételéről szóló 399/2006. sz. ORDA határozat), amelyet a 189/2013. sz. ORDA határozat módosított

„1. A kereskedelmi célból közzétett hangfelvételek vagy azok másolatai nyilvánossághoz közvetítése alatt e hangfelvételek nyilvános helyen (beltéren vagy kültéren) történő közvetítését kell érteni, függetlenül a közvetítés módjától, mechanikus, elektroakusztikus vagy digitális eszközökkel (erősítő rendszerek, hang- vagy audiovizuális felvételek lejátszására szolgáló készülékek, rádióvevők vagy televíziók, számítógépes berendezések stb.).

[...]

3. E módszertan értelmében *hangfelvétel-felhasználónak* minősül minden olyan engedéllyel rendelkező természetes vagy jogi személy, amely kereskedelmi célból közzétett hangfelvételeket vagy azok másolatait bármilyen jogcímen (tulajdon, vagyonkezelés, bérlet, albérlés, kölcsönzés stb.) birtokolt helyiségben a nyilvánossághoz közvetíti.

[...]

5. A felhasználó köteles a [...] hangfelvétel-előállítók közös jogkezelő szervezetei által kiadott nem kizárólagos engedélyek formájában engedélyeket beszerezni a kereskedelmi célból közzétett hangfelvételek [...] nyilvánossághoz közvetítéséhez az alábbi táblázatok szerinti díjazás ellenében, függetlenül a nyilvánossághoz közvetítés tényleges időtartamától. [...]

A fenti 5. pontban említett táblázat 30 román lej (RON)/vasúti kocsi havi díjat ír elő a hangosbeszélő berendezéssel felszerelt vasúti szerelvényekre.

A polgári perrendtartásról szóló törvény

A 329. cikk úgy rendelkezik, hogy „[a] bíróság vizsgálatára és körültekintő mérlegelésére bízott vélelmek esetében a bíróság csak akkor támaszkodhat azokra, ha azok súlya és ereje elegendő ahhoz, hogy a vélelmezett tény valószínűségét megalapozzák; e vélelmek csak olyan esetekben fogadhatók el, amelyekben a törvény a tanúvallomást lehetővé teszi”.

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 1 A felperes az ORDA által a hangfelvétel-előállítóknak járó díjazás beszedésére kijelölt közös jogkezelő szervezet. Az alperes tevékenysége a vasúti személyszállítás.
- 2 Az alperes által üzemeltetett vonatok egyes kategóriái esetében a közlekedési miniszter rendelete alapján kötelező az utasszállító kocsik hangosbeszélő berendezéssel való felszerelése. Más kategóriák esetében az ilyen felszerelés nem volt előírás. A felek között vitatott, hogy a szóban forgó berendezések lehetővé teszik-e a hangfelvételek közvetítését, amely szempontot a kérdést előterjesztő bíróság olyan részletkérdésnek tekinti, amelyet a Bíróság választól függően további bizonyítékokkal kell alátámasztani. Hasonlóképpen nincs közvetlen bizonyíték arra vonatkozóan sem, hogy az alperes által használt vonatok kocsijaiban háttérzeneként hangfelvételeket sugároztak volna.
- 3 A felperes a Tribunalul Bucureștihez (bukaresti törvényszék) 2013. december 2-án benyújtott keresetében lényegében azt kérte, hogy az alperest kötelezzék méltányos díjazás megfizetésére a zeneművek személyszállító vonatokban történő nyilvánosságához közvetítéséért. A Tribunalul București (bukaresti törvényszék) a keresetet azzal az indokkal utasította el, hogy csak a nyilvánosság számára a hangfelvételekhez való hozzáférést technikailag lehetővé tevő hangosbeszélő berendezés valósít meg nyilvánosságához közvetítést, és hogy ezt a szempontot a felperes nem bizonyította. A felperes fellebbezést nyújtott be az ítélet ellen a kérdést előterjesztő bírósághoz.

Az alapeljárásban részt vevő felek főbb érvei

- 4 A felperes azt állítja, hogy az alperes által üzemeltetett személyszállító vonatok kocsijaiban lévő hangosbeszélő berendezések pusztán megléte is nyilvánosságához közvetítési cselekménynek minősül. Továbbá nem szükséges különbséget tenni egyrészt az egyszerű hangosbeszélő berendezéssel rendelkező vasúti kocsik, másrészt a hangfelvételek közvetítéséhez szükséges tartozékkal is rendelkező hangosbeszélő berendezéssel felszerelt vasúti kocsik között, mivel az alperes valamennyi hangosbeszélő berendezése lehetővé teszi a hangfelvételek nyilvánosságához közvetítését is.
- 5 Az alperes ennek az érvelésnek az elutasítását kéri, arra hivatkozva, hogy a méltányos díjazás csak a hangfelvételek tényleges sugárzását jelentő, a felperes által nem bizonyított nyilvánosságához közvetítési cselekmény után jár. Emellett a hangtechnikai berendezések – amelyek felszerelése mind egyes nemzeti szabályok, mind egyes uniós jogi rendelkezések szerint kötelező – nem azonosítható a nyilvánosságához közvetítéssel, és nem képezhetnek elegendő alapot a nyilvánosságához közvetítés vélelmezéséhez.
- 6 Az elsőfokú eljárásban az alperes azt kérte, hogy e kérdések vonatkozásában terjesszenek a Bíróság elé előzetes döntéshozatal iránti kérelmet, amely kérelmet a

Tribunalul București (bukaresti törvényszék) elutasította. A kérdést előterjesztő bíróság hivatalból felhívta a felek figyelmét erre a kérdésre, és úgy döntött, hogy előzetes döntéshozatal céljából a Bírósághoz fordul.

Az előzetes döntéshozatalra utalás indokainak rövid bemutatása

- 7 Az **előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdést** illetően a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy két részkérdést kell megvizsgálni, mégpedig a következőket: 1) a hangosbeszélő berendezések felszerelése nyilvánosságához közvetítésnek felel-e meg, és 2) a háttérzenének a személyszállító vonatok kocsijaiban történő sugárzása haszonszerző jelleggel bír-e.
- 8 Az *első alkérdést* illetően a kérdést előterjesztő bíróság a 2006. december 7-i SGAE-ítéletre hivatkozik, amelyben a Bíróság megállapította, hogy a szállodai szobákban elhelyezett televíziókészülékek megléte, valamint a televíziós jelnek a szobákban azon szállodai vendégek számára történő biztosítása, akik – tekintettel arra, hogy gyakran követik egymást – új közönséget alkotnak, nyilvánosságához közvetítésnek minősül, amelyet haszonszerzési céllal végeznek, és amely kiegészítő szállodai szolgáltatást jelent. A Bíróság ezen ítélezési gyakorlata alapján a legtöbb nemzeti bíróság úgy véli, hogy a hangfelvételek nyilvánosság számára történő többszörözésére szolgáló eszközök telepítése nyilvánosságához közvetítésnek minősül, függetlenül attól, hogy a közvetítés ténylegesen megtörtént-e vagy sem.
- 9 A kérdést előterjesztő bíróság azonban úgy véli, hogy a Bíróság ítélezési gyakorlata nem ezt jelenti. A 2006. december 7-i SGAE-ítélet és a 2012. március 15-i Phonographic Performance (Ireland) ítélet elemzéséből arra a következtetésre jut, hogy nem elegendő a televíziókészülékek szállodai szobákban történő pusztai elhelyezése, hanem a szálloda üzemeltetőjének arra irányuló szándékos cselekménye is szükséges, hogy a televíziós jelet a szobákban az „új közönséget” alkotó vendégek számára biztosítsa.
- 10 Ezt az ítélezési gyakorlatot a jelen ügyre alkalmazva az említett bíróság úgy véli, hogy a felperesnek nemcsak a hangosbeszélő berendezés meglétét kell bizonyítania, hanem azt is, hogy az alperes szándékában állt nyilvánosan hangfelvételeket közvetíteni az utasok részére, különböző bizonyítási eszközökkel igazolva a személyszállító vonatokon történő tényleges nyilvános közvetítést.
- 11 Ami a *második alkérdést* illeti, azt akkor kellene megvizsgálni, ha a Bíróság úgy ítélné meg, hogy a hangosbeszélő berendezés pusztai létezése nyilvánosságához közvetítési cselekménnyel azonosítható. A Bíróság ítélezési gyakorlata szerint ugyanis a nyilvánosságához közvetítési cselekmény fennállásának értékelése során az egyik releváns kritérium a közvetítés haszonszerző jellege.
- 12 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság a 2006. december 7-i SGAE ítéletre és a 2011. október 4-i Football Association Premier League és társai ítéletre hivatkozik, amelyek alapján arra a következtetésre jut, hogy amennyiben egy

vasúti fuvarozó bizonyos vasúti kocsikat olyan berendezésekkel szerelne fel, amelyek segítségével az utasok egyénileg hozzáférhetnek a zeneművekhez vagy általában a szellemi alkotásokhoz (például érintőképernyők, rádiók, fejhallgatóval ellátott készülékek, amelyek lehetővé teszik bizonyos audiovizuális vagy zenei művek kiválasztását stb.), ez a szolgáltatás nyilvánossághoz való közvetítésnek minősülne, és azt kétségtelenül a vasúti utazás kereskedelmi vonzerejének növelése céljából, tehát haszonszerzési célból kínálnák.

- 13 Másrészt azonban a közvetítés haszonszerző jellege megkérdőjelezhető abban az esetben, ha a zeneszámokat vagy zeneműrészleteket csak háttérzeneként kínálják a vasúti utazás során. Nehezen elfogadható, hogy egy potenciális ügyfél aszerint válassza ki a vonatot utazásához, hogy milyen zenét hallgathat az utazás során. Emellett a romániai vasúti ágazatban nagyon korlátozott a verseny, mivel a legtöbb útvonalon csak egy fuvarozó működik. A releváns kritériumok tehát a vonat menetrendje, a közvetlen utazás lehetősége, az utazás időtartama és a vasúti kocsik kényelme, de ez utóbbi szemponthoz nem tartozik hozzá a valamennyi utasnak sugárzott zene, amely éppen ellenkezőleg, a legtöbb utas számára kellemetlenséget okozhat.
- 14 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság a Bíróság 2012. március 15-i SCF-ítéletében és 2016. május 31-i Reha Trening ítéletében tett megállapításaira hivatkozik, és úgy véli, hogy a jelen ügy tényállása meglehetősen közel áll azon ügy tényállásához, amely az első említett ítélethez vezetett, mivel a meghatározó tényező a vasúti közlekedési ágazatban fennálló kvázi monopólium, amely nem hagy az utasnak valódi választási lehetőséget a szóban forgó szolgáltatás tekintetében.
- 15 **Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdést** illetően a kérdést előterjesztő bíróság arra emlékeztet, hogy a nemzeti szabályozás előírja, hogy bizonyos vasúti személyszállító kocsikat hangosbeszélő berendezéssel kell felszerelni, és hogy a 399/2006. sz. ORDA határozattal jóváhagyott módszertan minden hangosbeszélő berendezéssel felszerelt vonatszerelvénnyel esetében kötelezővé teszi a díjazás megfizetését. Ennek megfelelően ebben a helyzetben fennáll a nyilvánossághoz közvetítésre vonatkozó megdönthető vélelem.
- 16 Márpedig a nemzeti szabályozás által elfogadott kötelező közös jogkezelő rendszer és a tárgyalások keretében megállapított módszertanok kötelező általános hatályára vonatkozó szabályok nem változtathatják meg a 2001/29 irányelv 3. cikkének alkalmazási mechanizmusát olyan mértékben, hogy *de facto* a kommunikációs eszközök megléte önmagában elegendő legyen a díjfizetési kötelezettség keletkezéséhez. A nyilvánossághoz közvetítési cselekményre alkalmas egyes technikai eszközök pusztán megléte nem azonosítható magával a közvetítéssel, és jogilag nem keletkeztethet díjfizetési kötelezettséget.
- 17 Következésképpen a második kérdésben szereplőhöz hasonló vélelem nem vezethető le pusztán a hangosbeszélő rendszerek meglétéből, mivel olyan más

körülményeket kell bizonyítani, amelyek a nyilvánossághoz való tényleges közvetítés meglétét igazolják.

MUNKADOKUMENTUM